

Η ΕΠΑΡΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΟΡΑ

α) Η εικόνα του ήρωα που καυχιέται για το κατόρθωμά του πάνω από τον ετοιμοθάνατο αντίπαλό του είναι συνηθισμένη στην Ιλιάδα. Όμως μας ξενίζει που ο Έκτορας καυχιέται μετά από μια νίκη που δεν είναι ολοκληρωτικά δική του, καθώς απλώς αποτέλειωσε έναν άοπλο και τραυματισμένο αντίπαλο.

β) Παρατηρούμε ότι ο Έκτορας εκφράζει την πεποίθηση πως με τον θάνατο του Πατρόκλου σώζεται η Τροία.

γ) Καυχιέται ότι είναι ο σπουδαιότερος πολεμιστής ανάμεσα στους Τρώες και δηλώνει ρητά πως όσο ζει αυτός οι Τρώες δε θα γνωρίσουν σκλαβιά (εδώ υπάρχει τραγικότητα μιας και πράγματι η Τροία θα πέσει όταν θα έχει σκοτωθεί).

δ) Διαπράττει ύβρη. Η χαιρεκακία και η εκδικητικότητα του φτάνει στο σημείο να βεβαιώνει τον ετοιμοθάνατο ότι το σώμα του θα το φάνε τα όρνια. Έτσι παραβιάζεται ο ιερός θεσμός του σεβασμού και της ταφής των νεκρών. Βέβαια, υπάρχει τραγικότητα και επική ειρωνεία καθώς οι ακροατές γνωρίζουν ποια τύχη θα περιμένει το νεκρό σώμα του Έκτορα αργότερα.

ε) Η ατίμωση του Πατρόκλου είναι διπλή. Γυμνώθηκε από τα όπλα ζωντανός και θα τον φάνε τα όρνια νεκρό. Η ψυχή του θα βασανιζόταν και δε θα έβρισκε γαλήνη.

στ) Ο Έκτορας ειρωνεύεται τον Πάτροκλο που δεν είχε τον Αχιλλέα να του παρασταθεί και δεν τον έσωσαν τα όπλα του. Αυτό είναι, επίσης, επική ειρωνεία γιατί ο Αχιλλέας θα συμπαρασταθεί στον Πάτροκλο σκοτώνοντας τον Έκτορα.

ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΞΕΨΥΧΙΣΜΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΚΛΟΥ 844-854

Ο Πάτροκλος, πριν πεθάνει, ανακόπτει την έπαρση του νικητή. Περιορίζει την αξία της νίκης του, προσθέτει ως υπεύθυνους τον Δία και τη Μοίρα, καυχιέται με τη σειρά του για τη δική του παλικάριά και προειδοποιεί τον Έκτορα προφητεύοντας ότι θα πεθάνει σύντομα από τα χέρια του Αχιλλέα. Έτσι εκδικείται τον φονιά του.

Η ποιητική τέχνη εκδηλώνεται σε αυτή την σκηνή με την αποστροφή του ποιητή προς τον Πάτροκλο (843), την ειρωνεία (844), την υπερβολή (847-848 ο Πάτροκλος θα μπορούσε να σκοτώσει 20 άντρες σαν τον Έκτορα) και την προσήμανση (πρόβλεψη για τον θάνατο του Πατρόκλου).

Η ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ 855-858

Η εικόνα της προσωποποιημένης ψυχής που κατεβαίνει στον Άδη και κλαίει γεμάτη θλίψη για τη μοίρα της που της στέρησε νιότη και ανδρεία δείχνει τις αντιλήψεις των ανθρώπων της ομηρικής εποχής. Με τον θάνατο το σώμα φθείρεται ενώ η ψυχή άυλη κατεβαίνει στον σκοτεινό Άδη. Η ομορφιά και η ανδρεία είχαν μεγάλη αξία για τον ομηρικό άνθρωπο.

Η ΥΠΕΡΟΠΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΕΚΤΟΡΑ 859-861

Ο Έκτορας δεν καταβάλλεται από την προφητεία του Πατρόκλου. Δηλώνει ότι αυτός θα σκοτώσει πρώτος τον Αχιλλέα (επική ειρωνεία).

Η σκηνή τελειώνει με τη ρεαλιστική εικόνα του Έκτορα που τραβάει το δόρυ από το νεκρό σώμα του αντιπάλου, πατώντας πάνω του. Για μας η σκηνή είναι πολύ σκληρή. Οι ακροατές όμως του Ομήρου που έχουν την ανδρεία ως ξεχωριστή αρετή δεν ενοχλούνται αλλά ευχαριστιούνται τις εικόνες αυτές. Η Ιλιάδα έχει πολλές τέτοιες.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΙ

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ: ήρωας που ξεπερνά τα ανθρώπινα μέτρα, αφού απαιτούνται υπερφυσικές δυνάμεις για να τον αναχαιτίσουν. Δε χάνει το κουράγιο του ούτε τη στιγμή του θανάτου του.

ΕΚΤΟΡΑΣ : Αδιαφορεί για τους ηθικούς κανόνες του πολέμου, καταπατά τον κώδικα τιμής των ηρώων και επιχειρεί μια άνιση αναμέτρηση (πάνοπλος αυτός επιτίθεται σε άοπλο και πληγωμένο). Σε πολλά σημεία φαίνεται η αλαζονεία και η έπαρση του ήρωα.. Γίνεται ασεβής, γιατί παραβιάζει τον ιερό θεσμό της ταφής των νεκρών. Διαπράττει ύβρη γιατί παραβιάζει τον ιερό θεσμό της ταφής και θέτει τον εαυτό του ψηλά πέρα από τις ανθρώπινες δυνατότητες.

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Ύβρη	—	νέμεση	—	τίση
Υβριστής γίνεται ο άνθρωπος που υπερβαίνει τα όριά του προσβάλλοντας-αδικώντας θεούς ή και ανθρώπους. Η υπέρβαση αυτή (η ύβρη) προκαλεί την οργή των θεών (τη νέμεση), και ακολουθεί η τιμωρία (η τίση).				